

Korytarz przesyłowy Zachód-Wschód Połączenie Ukrainy z europejskim rynkiem gazu

październik 2014

Wstęp

Europa Centralna (Polska, Czechy, Słowacja i Węgry) wraz z Ukrainą zużywają ok. 85 mld m³ gazu ziemnego rocznie.

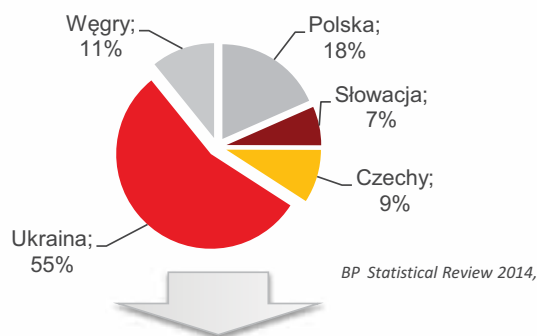
Produkcja własna w tej grupie krajów to ok. 26 mld m³. Największym producentem w regionie jest Ukraina -20 mld m³, a następnie Polska –ok. 4,5 mld m³ i Węgry –ok. 2,2 mld m³.

Import gazu z Rosji w 2013r. stanowił ponad 53 mld m³ co odpowiada 63 % całości konsumpcji i 92% całości importu (całość importu to ok. 70% konsumpcji). Całość importu to gaz przewodowy, pierwsze dostawy LNG pojawią się w 2015 roku wraz z otwarciem polskiego Terminala w Świnoujściu.

Reuters (2012)

	Indeksacja do cen gazu	Dostawy do Europy
Rosja	7-16%	152
Norwegia	45%	110
Holandia	60%	78
Wielka Brytania	100%	40
Katar	30%	37
Algieria	0-10%	37
Libia	0%	11
TOTAL	35-35%	465

Struktura konsumpcji gazu ziemnego krajów V4 oraz Ukrainy

Konsumpcja 85 mld m³ gazu ziemnego
Import z Rosji to 95 proc.
całości importu według źródeł pochodzenia

Brak infrastruktury przesyłowej silnie integrującej region z rynkami Europy Zachodniej „konserwuje” uzależnienie Europy Centralnej od Gazpromu.

Dominacja Rosji w imporcie powoduje, że w Europie Centralnej przeważają kontrakty długoterminowe z indeksacją olejową, a ceny za gaz kształtują się na poziomie istotnie wyższym niż w Europie Zachodniej. Powyższe stało się przedmiotem postępowania antymonopolowego Komisji Europejskiej przeciwko Gazpromowi.

Integracja rynków w ramach Europy Centralnej

Największym projektem integrującym systemy przesyłowe krajów regionu jest Korytarz Północ-Południe, który swoim zasięgiem obejmuje Polskę, Czechy, Słowację, Węgry i Chorwację.

Korytarz składa się z dwóch terminali LNG, wielu dwustronnych międzysystemowych połączeń gazowych oraz krajowych gazociągów, które już istnieją lub są na różnych etapach procesu inwestycyjnego.

W długoterminowej perspektywie Korytarz ma umożliwić budowę w regionie jednolitego rynku gazu i wzmocnić bezpieczeństwo energetyczne.

W pierwotnych zamierzeniach jednym z nowych źródeł gazu dla regionu miał być Gazociąg Nabucco, ale jego przyszłość pozostaje niepewna.

Projekt nie obejmuje swoim zakresem Ukrainy, której integracja z krajami Europy Centralnej do niedawna ograniczała się do jednokierunkowego przesyłu rosyjskiego gazu (ze wschodu na zachód).

Korytarz Zachód-Wschód - idea

Trwająca rozbudowa infrastruktury przesyłowej gazu ziemnego w Europie Centralnej w ramach korytarza Północ-Południe stwarza unikalną szansę na wykorzystanie powstającej infrastruktury w celu dalszej integracji rynków regionu i stworzenie korytarza przesyłowego Zachód-Wschód.

Zalety korytarza przesyłowego Zachód-Wschód:

- poprawa bezpieczeństwa energetycznego w Europie Centralnej;
- dalsze zmniejszenie zależności Polski i Ukrainy od dostaw z Rosji;
- silniejsza integracja ukraińskiego systemu przesyłowego z systemem europejskim,
- silniejsza integracja rynku polskiego z rynkiem niemieckim;
- możliwość bezpośrednich dostaw gazu do systemu ukraińskiego z Europy Zachodniej i terminala LNG w Świnoujściu;
- możliwość budowy wspólnego obszaru rynkowego (hub'u) Europy Centralnej i Wschodniej;
- zwiększenie znaczenia Polski jako kraju przesyłowego i integrującego elementy infrastruktury w regionie;
- zwiększenie stopnia wykorzystania infrastruktury powstającej w ramach korytarza Północ-Południe.

Korytarz Zachód-Wschód - założenia bazowe

Korytarz Zachód-Wschód – elementy składowe:

1. Interkonektor Polska-Niemcy
2. Terminal LNG w Świnoujściu
3. Infrastruktura przesyłowa w Polsce
4. Interkonektory Polska-Czechy i Polska-Słowacja
5. Interkonektor Polska-Ukraina
6. Infrastruktura przesyłowa na Ukrainie

Pomimo, iż korytarz Zachód-Wschód obejmowałby swoim zakresem liczną infrastrukturę, to zdecydowana jej większość planowana jest do realizacji w ramach unijnego projektu korytarza Północ-Południe.

Stworzenie korytarza Zachód-Wschód wymaga jedynie uzupełnienia planowanej infrastruktury o nowy interkonektor Polska-Niemcy i interkonektor Polska-Ukraina.

Powstanie korytarza Zachód-Wschód wymaga koordynacji prac nad poszczególnymi projektami składowymi, a w szczególności nad jego nowymi elementami, tj. interkonektorem Polska-Niemcy i interkonektorem Polska-Ukraina.

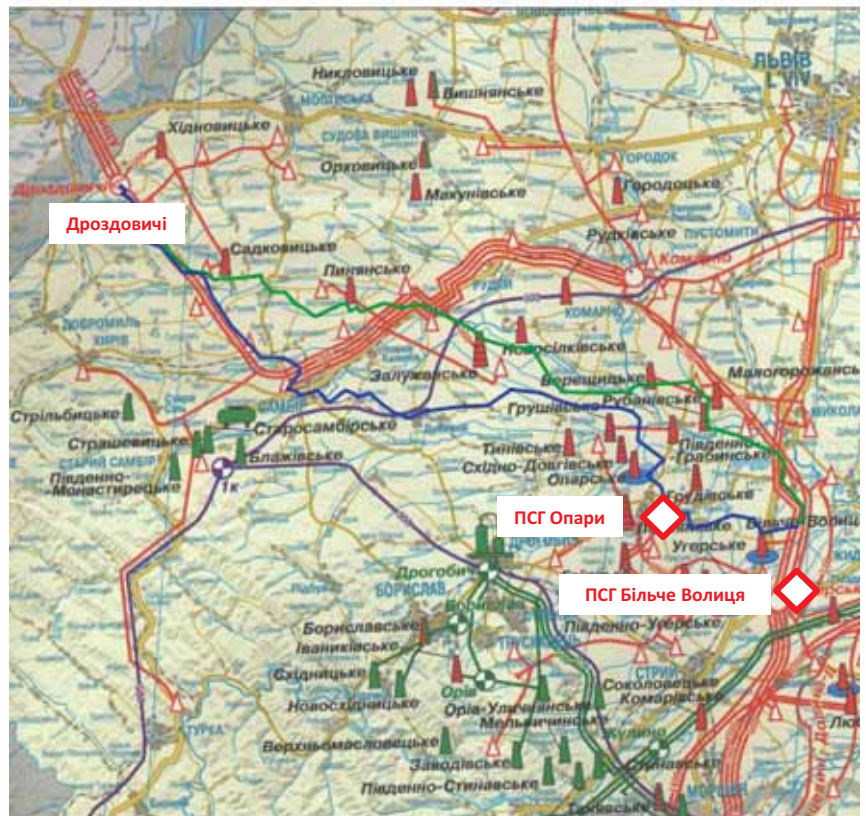
Interkonektor Polska-Niemcy

- Grupa POLENERGIA planuje realizację inwestycji polegającej na budowie nowego interkonektora (gazociąg FGL 304), który połączy niemiecki obszar rynkowy Gaspool z polskim systemem przesyłowym w północno-zachodniej części Polski.
- Interkonektor zapewni ciągłe moce przesyłowe dla fizycznego przesyłu gazu z Europy Zachodniej do Polski (i dalej do Europy Środkowo - Wschodniej) oraz w kierunku rewersyjnym z Polski do Niemiec.
- Podmioty Grupy Kulczyk Investments posiadają 100% praw do inwestycji.
- Dane techniczne gazociągu
 - Średnica nominalna: DN 700,
 - Ciśnienie nominalne: PN 100;
 - Całkowita długość gazociągu: ponad 150 km;
 - Planowana przepustowość: 5,0 mld m³/rok
- Status projektu
 - Uzyskano pozwolenie na budowę dla całości odcinka niemieckiego gazociągu.
 - Uzyskano 50% zgód właścicieli ziemi na trasie gazociągu w Niemczech
 - Uzgodniono moce wejścia/wyjścia z odpowiednimi Operatorami Systemów Przesyłowych w Niemczech
 - Omówiono i wstępnie uzgodniono z Regulatorami w Polsce i w Niemczech wyłączenia regulacyjne
- Potencjalnie możliwy termin uruchomienia gazociągu: 2018/19

Interkonektor Polska-Ukraina. Gazociąg Drozdowicze-Bilcze Wolica

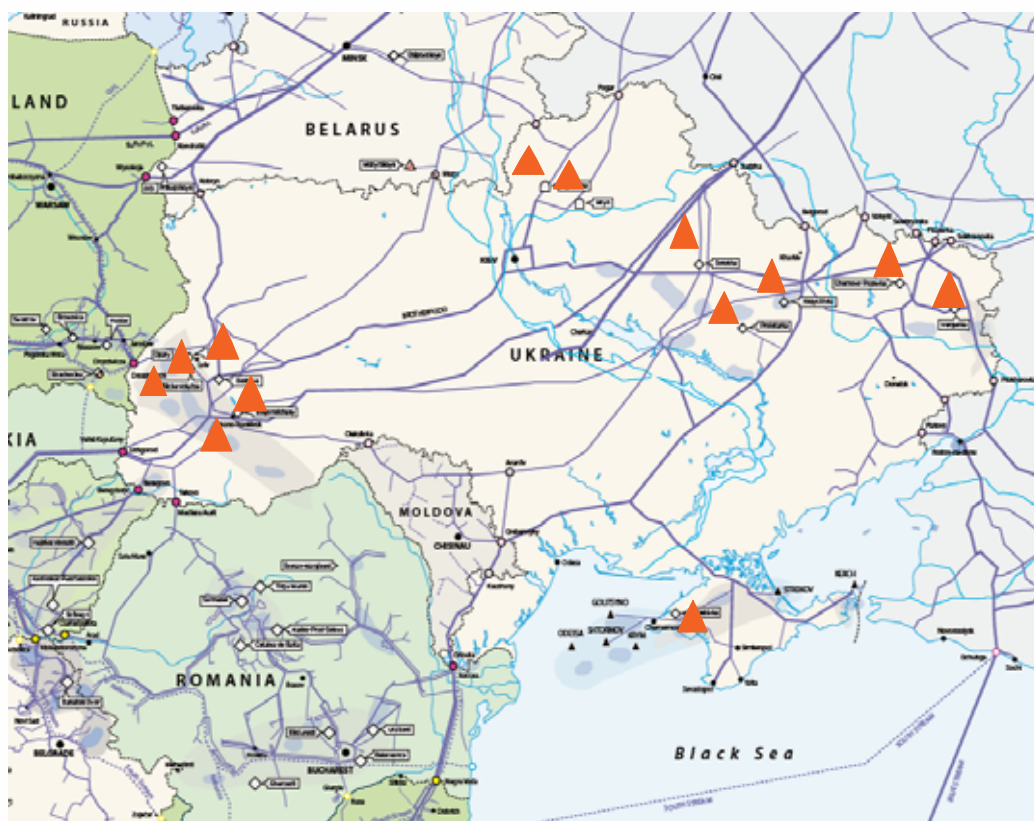
- Interkonektor zapewni ciągłe moce przesyłowe dla fizycznego przesyłu gazu z Polski do Ukrainy oraz w kierunku rewersyjnym z Ukrainy do Polski.
- Dane techniczne gazociągu:
 - Średnica nominalna: DN 1000,
 - Ciśnienie robocze: 75 bar;
 - Całkowita długość gazociągu ok. 110 km;
 - Planowana przepustowość:
 - 8,0 mld m³/rok kierunek Polska-Ukraina
 - 7,0 mld m³/rok kierunek Ukraina-Polska
- Szacunkowe nakłady inwestycyjne ok. 245 mln USD
- Pojemność PMG po trasie gazociągu:
 - PMG Oparske – 1,9 mld m³ (w tym 0,9 mld m³ dostępne)
 - PMG Bilcze Wolica – 17 mld m³ (w tym 8,0 mld m³ dostępne)
- Status projektu
 - Przygotowanie dokumentacji projektowej

Podziemne Magazyny Gazu na Ukrainie

13 Podziemnych Magazynów Gazu:

- 11 w wyeksploatowanych złożach
- 2 w warstwach wodonośnych (aquiferach)
- Całkowita pojemność robocza – 31,9 mld m³
- Wolna pojemność robocza – do 15 mld m³
- Max. moc wytlaczania – 260 mln m³/doba

Perspektywy wykorzystania ukraińskich PMG

- Ukraińskie magazyny gazu zapewniają niezawodność dostaw gazu na rynek europejski.
- Możliwości techniczne gazociągów Ukrainy i rzeczywista pojemność istniejących PMG umożliwiają przesył i magazynowanie gazu będącego własnością innych krajów i firm.
- Dynamika napełniania magazynów i magazynowania w nich gazu w ciągu ostatnich kilku lat wskazuje, że zakres magazynowania gazu dla nierezydentów może wynosić do 15 mld m³.
- System podziemnego magazynowania gazu na Ukrainie może być wykorzystany w celu stworzenia rezerw dla odbiorców z Europy Zachodniej i Centralnej, krajów bałkańskich i Turcji, a także na jego bazie można stworzyć Wschodnioeuropejski Hub Gazowy.

Podsumowanie

Zaprezentowana idea korytarza Zachód-Wschód jest idealnym przykładem projektu, w którym wszystkie zaangażowane strony odnoszą korzyści. Dzięki budowie jedynie ok. 260 km nowych gazociągów –interkonektory Niemcy-Polska i Ukraina-Polska możliwym staje się:

- stworzenie relatywnie niskim kosztem (ok. 440-460 mln Euro) nowego korytarza przesyłowego Zachód-Wschód;
- pogłębienie integracji rynków gazu w Europie Centralnej, poprawa bezpieczeństwa energetycznego i zmniejszenie zależności do dostaw z Rosji;
- włączenie Ukrainy w europejski rynek gazu, a poprzez terminal LNG w Świnoujściu również w globalny rynek gazu (możliwość dostaw z USA, Kataru, Afryki, Australii);
- wykorzystanie ukraińskich podziemnych magazynów gazu na rzecz europejskiego rynku gazu (2 PMG położone w pobliżu interkonektora Ukraina-Polska oferują do 10 mld m³ pojemności roboczej);
- wzmocnienie roli Polski w regionie jako kraju tranzytowego (ok. 40% wzrost ilości gazu transportowanego polską siecią przy 8 mld m³ tranzytu na Ukrainę);
- stworzenie możliwości fizycznego eksportu do Niemiec na poziomie 3 mld m³/rok;
- Interkonektor Polska-Niemcy nie tylko nie zagraża funkcjonowaniu terminala LNG w Świnoujściu ale kreuje nowe możliwości jego rozwoju poprzez dostawy LNG na rynek ukraiński i/lub niemiecki;
- wzmocnienie pozycji przetargowej Polski wobec Gazpromu w kontekście wygaśnięcia kontraktu jamalskiego w 2022 roku;
- zwiększenie stopnia wykorzystania infrastruktury powstającej w ramach korytarza Północ-Południe.